



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Resolutio affirmativa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

concedit, si minus probabili ex motivo intrinseco favens libertati, per motivum extrinsecum reddatur moraliter certa. Exemplum ponit de existimante ex rationibus intrinsecis probabilibus esse, sibi non licere in die festo opus servile per horam; is tamen si advertat, quod persona Religiosa, doctus, & DEL timorem habentes faciunt laborare suos famulos per horam in die festo extra casum necessitatis, ex hoc tanquam extrinseco motivo potest sequi sententiam, quæ ipsi apparet minus probabilis ex motivo intrinseco. Sed quis dubitet, nostram sententiam doceri, teneri, & practicari a personis Religiosis, doctis, DEUM timentibus &c.? ergo nostra sententia, tametsi foret per intrinsecas rationes minus probabilis, adhuc ex motivo extrinseco juxta Mercorum fieret probabilior, imò moraliter certa.

11. Inferes secundò. Usus sententiæ certò, quamquam minus probabilis, etiam esse licitum in articulo mortis: nam articulus mortis ex licito non facit illicitum, & si sententia semel fuit prudens, secunda, & remota à periculo offendendi DEUM, erit etiam talis in articulo mortis. Ideo beneficiarius, qui sententiam probabilem secutus, habuit plures præbendas, non est in articulo mortis cogendus ad illarum resignationem: Clericus, qui sententiam probabilem secutus, non restituit, quæ de proventibus Ecclesiasticis sibi superflua in profanos usus expendit, non est cogendus ad restitutionem; nec mercator ad rescindendos contractus probabiliter licitos &c.

12. Inferes terciò. Non esse difficile, ut quidam existimant, reperire, an aliqua sententia sit certò probabilis, nec ne? Tres regulas tradit Terillus, & ex illo Erhard in thes. de opinione probab. Prima est: Illa opinio est certò probabilis, quæ talis ab omnibus aut plurimis asseritur, nemine

contradicente. Vel si qui pauci contradicant, aliorum tamen rationes non solverunt, nec rationes convincentes attulerunt: tunc enim certa probabilitas talis opinionis manet in possessione, usque dum per argumenta convincentia evertatur. Secunda: Opinio communis, quam frequenter Authores in libris, vel Magistri in Scholis tradunt, tamdiu manet certò probabilis, quamdiu nullus probabilem esse negat, nec affert rationes convincentes in oppositum, tunc enim probabilitas certa rursus est in possessione. Tertia: Illiteratus & indoctus illam opinionem potest habere pro certò probabili, quæ ipsi tanquam vera vel certò probabilis suadetur à viro docto & probato, & nihil aliud occurrit in contrarium. Nam ad prudens judicium certæ probabilitatis id sufficit in homine illiterato, quod sufficit ad prudentem fidem; sed autoritas viri docti ac pii sufficit ad prudentem fidem, ut aliàs dictum: ergo.

Inferes quartò. Sententiam benignam non esse à carne & sanguine, & concupiscentiæ fovendæ inventam, sed à Spiritu S., quia, quod majori Ecclesiæ parti probatur, & ab illa in praxim deducitur, probabilis est à Spiritu S. seu Spiritu Veritatis, à quo omnis rationalis cogitatio & pro conscientia formanda ratiocinatio sumit exordium: atqui talis est sententia benigna: ergo. Non item à Spiritu Veritatis & Charitatis edoceri, nec tantum vel probabilem [ut optimè advertit Herincx. disp. 4. de conf. q. 3. §. 1. n. 26.] opinionem securi sunt rigide sententiæ Authores, quando benignæ probabilitatis Patronos, viros doctrinæ & pietate conspicuos, laxones, palpones, novatores appellarunt, aliisque, quæ referre piger, convitiis; non minus in veritatis, quam charitatis Christianæ præjudicium onerarunt.

ARTICULUS IX.

An liceat contra propriam sententiam sequi, vel consulere probabilem oppositam?

SUMMARIUM.

1. Licet contra propriam sententiam sequi oppositam probabilem.
2. Nec propterea simul stant in intellectu judicia contradictoria.
3. Licet aliquis dat consilium secundum alienam sententiam probabilem.
4. Nec propterea loquitur contra mentem propriam.
5. Idem dicendum de Confessario.
6. Monitum pro Confessario.
7. Penitenti contrariam sententiam probabilem renenti à Confessario non potest denegari absolutio.
8. Index licitè sequitur sententiam alienam, quæ aquir apparet.

§. I.

Resolutio affirmativa.

1. **CONCLUSIO.** Licet contra propriam sententiam sequi oppositam, quam quis judicat verè probabilem. Ita Dom. Sorus, Thomas Sanch, &

in Decal. c. 19. n. 14. citans plurimos Authores. Eandem ut probabilem admittit in exercenda potestate clavium, & exemplificat per Adrianum V. superius relatum & Joann. XXII. Sinnichium §. 260. Contrariam tenent Esparza & Scildere.

Ratio est: Ille licitè operatur, qui habet & sequitur judicium certum practicum de honestate suæ operationis: sed qui operatur secundum sententiam probabilem, quam speculativo vel habituali judicio æstimat esse falsam, potest habere certum & practicum judicium de formali honestate suæ operationis: ergo. minor probatur: quodocunque adsunt principia sufficientia, ex quibus formalis honestas alicujus operationis potest inferri, tunc potest formari certum judicium practicum de tali honestate: sed si sententiam ex propria opinione, & judicio speculativo talem contractum esse licitum, si non esse licitum, adsunt principia sufficientia indirecta vel reflexa, ex quibus potest inferri formalis honestas talis contractus

contractus hic & nuncieundi : ergo siue speculative sentiam esse licitum, siue illicitum, possum formare certum iudicium practicum de honestate formalis talis contractus; adeoque non obstante mea opinione contraria possum alterius oppositam sententiam sequi. Minor probatur. Tametsi sentiam hunc contractum esse usurarium, adhuc tamen possum iudicare, &, si opposita videatur verè probabilis, deo prudenter iudicare, etiam oppositæ sententiæ motiva esse digna assensu : sed ex hoc principio formatur & infertur iudicium practicum certum de formali honestate operationis : e. g. *secundum illam sententiam licite operor, quæ est digna prudenti assensu : sed hæc sententia, quæ docet hunc contractum non esse usurarium, per rationabilia motiva, quæ habet, est digna prudenti assensu, quantumvis meâ opinione iste contractus sit usurarius : ergo secundum hanc sententiam licite operor.*

2. In quo casu non sunt simul in intellectu hæc duo contradictoria iudicia, *contractus est usurarius, contractus non est usurarius*, sed disparata, & nequaquam opposita : *contractus est verisimiliter usurarius; & est probabile, contractum non esse usurarium.* Et verò si dubium & formido ex parte iudicii speculativi non obest certitudini iudicii practici, quippe cui aliud objectum respicienti tantum remotè præsupponitur, ita nec iudicium speculativum de materiali inhonestate potest obesse iudicio certo & practico de formali honestate actus, cum & ista iudicia diversa objecta respiciant, & iudicium practicum ex speculativo proximè non inferatur.

§. II.

Corollaria.

3. Hinc inferes primò : Possè consultum respondere & consilium dare consultanti non tantum secundum propriam, sed etiam iuxta alienam sententiam verè practicè probabilem. Sic Medina, Suarez, Saurus, Thomas Sanchez, Layman, alique quos citat, & sequitur Ildefons. Bapt. Casarag disp. 203. dub. 14. fragm. 2.
- Sequitur primò ex assertione præced. quia quod quis ipse licite sequitur, hoc etiam licite suadet alteri, cum nemini incumbat major obligatio alienam conscientiam curandi, quam propriam : sed, ut dictum, potest quis licite sequi alienam sententiam contra propriam : ergo. Secundò : Illam sententiam aliquis licite suadet, quam consultans licite exercet; tunc enim satisfacit intentioni consultantis, suæque obligationi [neque enim videtur curare consultans, nisi aliud exprimat, quæ sit mens ipsius consulti, sed potius quid sibi hic & nunc possit esse licitum] sed consultans licite sequitur opinionem verè probabilem : ergo.
4. Dices. Consultus in tali casu loquitur contra propriam mentem, quod non licet. Respondetur. Non loqui contra mentem, quia cum speculativo dissensu de licitate actus ex motivis directis stare potest iudicium practicum, & assensus de probabilitate oppositi, quod sufficit, ut quis possit oppositam sententiam sequi, vel alteri suadere. Dixi : *nisi consultans aliud exprimat, quia, ut rectè notat Jo. à S. Th. si quis Doctor de*

propria sententia, vel de probabilitate requiratur, quid nimirum ipse, vel quid plures & doctiores de aliquo puncto sentiant, tenetur iuxta propriam mentem, & probabiliorè responderet aliis quippe interrogantem decipiendi peccat contra veracitatem & fidelitatem.

Inferes secundò. Hactenus dicta extendi debere ob identitatem rationis ad Confessarium. Unde primò potest Confessarius à penitente interrogatus v. g. an sit obligatus ad jejunium &c. respondere secundum quamecunq; opinionem verè practicè probabilem, etiam contra propriam, ut est communis sententia, & fatetur Sinioc. loc. cit. Secundò, cum duæ sunt opiniones, quarum una rigida obligat ad jejunandum, altera favorabilis non obligat, non videtur consultum, ut Confessarius penitentem obliget ad jejunandum, primò, quia sic non responderet iuxta intentionem interrogantis, qui tantum videtur esse sollicitus, quid sibi liceat, non quid Confessarius, vel rigidiores Authores tutius esse sentiant : secundò, quia videtur loqui contra propriam mentem; est enim ipsemet oppositam opinionem, quæ ad jejunandum obligat, veram esse speculative censet, nihilominus debet iudicare, penitentem non peccare sequendo illam opinionem verè probabilem, quæ deobligat ad jejunandum. Unde terriò conjiceret penitentem in periculum formaliter peccandi contra conscientiam, si existimans se lege jejunii obligatum, non jejunaret.

Prudentissimè tamen Confessarius suo officio satisfaciet, si, ut optimè monet clarissimus P. Bernhard in Theol. Non quidem dicat penitenti, quod sit obligatus ad jejunandum, suadeat tamen, & hortetur ad perfectiora, ostendendo occasionem meriti &c. At quid si Confessarius advertat penitentem versari in errore, existimando aliquam opinionem verè probabilem, quæ non est talis? tunc enim verò prudentia dicat Confessario, an ex gravius causis, & ad evitanda graviora mala expediat penitentem in bona fide relinquere, vel potius errorem [quod per se loquendo faciendum, præsertim si error sit essentialis] adimere.

Inferes terriò. Penitenti, qui iuxta sententiam probabilem iudicat, aliquid esse licitum, quod Confessarius secundum propriam sententiam iudicat esse illicitum, non posse à Confessario denegari absolutionem. Nam Confessarius tenetur impertiri absolutionem penitenti tunc disposito : sed in casu, quo penitens habet alia omnia debita requisita, & tantum non acquiescit opinioni Confessarii propter oppositam sententiam, quam etiam scit esse verè probabilem, est tunc dispositus, nam sequela contrariæ opinionis probabilis, seu culpæ vacans non impedit debitam dispositionem. Ita Jo. à S. Th. disp. 14. a. 6. cum communi.

Ais. Confessarius est Superior respectu penitentis; ergo penitens tanquam subditus tenetur sequi opinionem Confessarii. Respondetur. Est Superior quoad illa, ad quæ potestas clavium extenditur, transeat [est enim potius iudex, quam Superior] quoad alia, nego. sed actus, quæ probabiliter licita videtur penitenti, non est clavibus subjicienda.